

DRŽAVNI ARHIV U SLAVONSKOM BRODU
A. CESARCA 1, SLAVONSKI BROD

Sumarni inventar za arhivski fond

**RAPUBLIKA SRPSKA KRAJINA -
KLUB INTELEKTUALACA ZAPADNE SLAVONIJE
(1993.)**

Signatura fonda: HR DASB 72

Klasifikacija: I.1

Izradio: Domagoj Zovak, prof.

Slavonski Brod, 2011.

SADRŽAJ

UVOD	3
I. OPIS FONDA	5
1. IDENTIFIKACIJA	5
2. KONTEKST	5
3. SADRŽAJ I USTROJ	7
4. UVJETI I DOSTUPNOSTI KORIŠTENJA	8
5. DOPUNSKI IZVORI.	8
6. PODRUČJE KONTROLE OPISA	9
II. INVENTARNI POPIS	10

UVOD

Republika Srpska Krajina (RSK) nastala je kao rezultat pobune dijela srpske zajednice u Hrvatskoj. Dio hrvatskih Srba priključio se politici srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića, koji još od kraja 1980-ih pokušava ostvariti dominaciju Srbije nad ostalim jugoslavenskim republikama. Nakon što je 1990. na prvim višestranačkim izborima u Hrvatskoj pobijedila Hrvatska demokratska zajednica pod vodstvom Franje Tuđmana, srbijansko vodstvo odlučuje da Srbi u Hrvatskoj moraju preuzeti nadzor nad dijelovima hrvatskog teritorija. Tako je krajem 1990. uspostavljena Srpska autonomna oblast (SAO) Krajina sa sjedištem u Kninu, a bit će osnovane i srpske oblasti u zapadnoj i istočnoj Slavoniji. Ta područja trebala su ostati u budućoj jugoslavenskoj zajednici koja bi bila pod srpskom dominacijom. Od sredine 1991. Jugoslavenska narodna armija (JNA) otvoreno stoji na strani srpskih pobunjenika, pomažući ih u osvajanju hrvatskog teritorija. Agresija na Hrvatsku bila je karakteristična po ogromnim materijalnim razaranjima i zločinima nad hrvatskim stanovništvom. Krajem 1991. na područjima pod nadzorom JNA i srpskih pobunjenika proglašena je Republika Srpska Krajina (RSK). Ona je obuhvaćala dijelove dalmatinskog zaleđa, Like, Korduna, Banovine, zapadne i istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema.

Na području zapadne Slavonije uslijed političkih aktivnosti među Srbima izvršeno je izjašnjavanje o srpskoj autonomiji krajem kolovoza i početkom rujna 1990. u općinama, Daruvar, Garešnica, Grubišno Polje i Pakrac, a djelomično i u općinama Bjelovar, Kutina, Nova Gradiška, Novska, Orahovica, Podravska Slatina i Virovitica. U većem broju mjesnih zajednica i naselja općine Nova Gradiška, Novska i Požega održan je 20. siječnja 1991. referendum o priključivanju općini Pakrac. Srpski odbornici općine Pakrac 12. veljače 1991. odlučili su da se njihovoj općini priključe naselja iz općine Nova Gradiška, Novska i Požega. Pakrac je trebao postati središte srpske autonomije u zapadnoj Slavoniji, koja bi obuhvaćala Daruvar, Grubišno Poje, Podravsku Slatinu, Požegu i Voćin. Odluka o ulasku općine Pakrac u sastav SAO Krajine donesena je 22. veljače 1991. Nakon toga je početkom ožujka 1991. došlo do oružanog sukoba hrvatske policije sa srpskim pobunjenicima u Pakracu. Iako su Srbi sa područja zapadne Slavonije u početku djelovali u cilju priključenja SAO Krajini, 12. kolovoza 1991. na tom području je ipak osnovana posebna autonomna oblast pod nazivom SAO Zapadna Slavonija.¹

¹ Nikica Barić, *Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990-1995* (Zagreb, 2005.), str. 98-99

Srpska oblast Zapadna Slavonija je bila jedna teritorijalna jedinica u Republici Srpskoj Krajini. U zapadnoj Slavoniji djelovale su općine Okučani (novoformirana od *"srpskog istorijskog i etničkog prostora Novske i Nove Gradiške"*) i Pakrac (*"čija je površina delom na teritoriji Hrvatske"*). Krajinske vlasti smatrale su da njezin teritorij čine i općine Daruvar, Grubišno Polje i Podravska Slatina, iako je Hrvatska vojska u borbama krajem 1991. s tih područja potisnula srpske pobunjenike.²

Srpska autonomna oblast Zapadna Slavonija svoj krah je doživjela realizacijom operacije Bljesak (vojno-redarstvena akcija Hrvatske vojske i specijalne policije RH). Započela je 1. svibnja 1995., kada su hrvatske vojne i redarstvene snage munjevitom akcijom oslobodile okupirana područja zapadne Slavonije. U samo 31 sat oslobođeno je oko 500 četvornih kilometara teritorija koje je zaposjeo srpski agresor i uspostavljen je nadzor nad autocestom Zagreb-Lipovac.

² Isto, str. 174

I. OPIS FONDA

1. IDENTIFIKACIJA

1.1 Signatura fonda

HR DASB 72

1.2 Klasifikacija

I.1

1.3 Naslov

"Klub intelektualaca Zapadne Slavonije"

1.4 Vrijeme nastanka gradiva sadržanog u jedinici opisa

1993.

1.5 Razina opisa

Fond

1.6 Količina jedinice opisa

0,1 d/m, jedna kutija

2. KONTEKST

2.1 Naziv stvaratelja

"Klub intelektualaca Zapadne Slavonije"

2.2 Pravni položaj

Pravna osoba

2.3 Vrijeme i mjesto djelovanja

Klub intelektualaca je osnovan 13. srpnja 1993. sa sjedištem u Okučanima na inicijativu građana. Osnivačkoj skupštini prisustvovalo je 86 članova Kluba. U fondu postoje podaci o djelovanju samo za 1993. godinu.

2.4 Nadležnost, funkcije i područje djelatnosti

Klub je prema statutu nestranačko, nepolitično i dobrovoljno udruženje.

Klub je imao zadaću razvijati i stvarati sadržaje i elemente kojima se potiče izgrađivanje različitih oblika društvenih aktivnosti, izgrađivanje čovjeka kao slobodne i stvaralačke osobe u humanitarnim, društvenim, socijalnim, gospodarskim, tehničkim, znanstvenim, kulturnim, obrazovno-odgojnim, sportskim i drugim aktivnostima.

Svoje aktivnosti je vršio na teritorijalnom prostoru Zapadne Slavonije i općine Okučani u granicama utvrđenim od strane građana i predstavnika vlasti.

2.5 Administrativni ustroj

Tijela Kluba su Predsjednik, Skupština, Izvršni odbor skupštine kluba i Nadzorni odbor.

Predsjednik kluba je sazivao sjednice skupštine, predstavljao Klub i zastupao ga u odnosima prema trećim osobama.

Skupština kluba je donosila statut i odlučivala o njegovoj promjeni, donosila je i program rada, odluke i zaključke kao i odgovarajuće akte, birala je i razrješavala predsjednika i članove Izvršnog odbora kao i članove nadzornog odbora, imenovala tajnika Skupštine, razmatrala je ostala pitanja od neposrednog interesa za građane sa područja svog djelovanja. Skupštinu su činili svi članovi. Tajnik skupštine je pripremao sjednice skupštine, prijedloge mjera, zaključke i odluke i vodio je cjelokupnu brigu oko održavanja sjednica.

Izvršni odbor Skupštine je izvršavao odluke Skupštine, predlagao je program rada Skupštine, pripremao je prijedloge odluka i drugih općih akata Skupštine, donosio je akte za izvršavanje odluka Skupštine, usmjeravao je i usklađivao način rada stalnih i povremenih radnih tijela Skupštine. Izvršni odbor je imao predsjednika i 8 članova koji su se birali iz reda članova Skupštine.

Nadzorni odbor Skupštine je vodio računa o zakonitosti rada predsjedništva, Skupštine i Izvršnog odbora Skupštine kluba. Provodio je kontrolu nad raspolaganjem financijskim sredstvima. Nadzorni odbor je imao predsjednika i dva člana koji su se birali iz reda članova Skupštine.

Za predsjednika skupštine Kluba izabran je Mladen Rajevac. Za predsjednika Izvršnog odbora Kluba izabran je Vaso Ostrolušćanin, a za članove istog tijela izabrani su dr. Lončarević Ranko, Desančić Simo, dr. Radujković Drago, Nogić Radovan, Pecikoze Antonio, Delaajlija Branko, Grozdanić Miroslav i Ečimović Dušan.

U nadzorni odbor izabrani su Željko Popić (predsjednik), Mladen Kulić i Nebojša Ljeskovac.

Za potpredsjednika Kluba izabrana je Mira Mandić, a za tajnika ("sekretara") Branka Bosanac.

2.6 Vrijeme djelovanja stvaratelja jedinice opisa:

1993.

2.7 Povijest fonda:

Gradivo je preuzeto u Arhiv 11. i 12. svibnja 1995. nakon završetka oslobodilačke akcije "Bljesak" (svibanj 1995.), nakon što su ga djelatnici Državnog arhiva u Slavonskom Brodu Mario Zorc i Feliks Valentić pronašli u dvjema zgradama u centru Okučana. O preuzimanju gradiva 19. svibnja 1995. u Državni arhiv u Slavonskom Brodu–Odjel Nova Gradiška sačinjena je službena zabilješka (br. 58/1-1995). Evidentirana je dokumentacija 6 srpskih paradržavnih organa ukupne veličine cca 10 tekućih metara. Fond Klub intelektualaca Zapadne Slavonije evidentiran je u Knjizi općeg inventara pod br. 279 na str. 219.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1 Djelokrug i sadržaj

Dokumentacija je malobrojna i odnosi se na dokumentaciju koja je nastala tijekom prvih mjeseci rada Kluba: zapisnik sa osnivačke skupštine, statut, program rada za tri mjeseca, zahtjev za upis u registar, odluke o osnivanju raznih komisija, zaključci.

3.2 Odabiranje i izlučivanje, rokovi čuvanja:

Nije bilo izlučivanja iz ovoga fonda.

3.3 Plan sređivanja

Prilikom sređivanja gradivo je bilo podijeljeno na slijedeće serije:

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1 Pravni položaj

Fond je preuzet po službenoj dužnosti, te je vlasništvo Državnog arhiva u Slavonskom Brodu.

4.2 Uvjeti dostupnosti:

Fond ima status javnog arhivskog gradiva i dostupan je korisnicima pod uvjetima koji su utvrđeni čl. 20. i čl. 22. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997), Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilnikom o radu čitaonice Državnog arhiva u Slavonskom Brodu.

4.3 Uvjeti umnožavanja

Izrada preslika moguća je pod uvjetima koji su utvrđeni Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilnikom o korištenju arhivskog gradiva i Pravilnikom o radu čitaonice Državnog arhiva u Slavonskom Brodu i korištenju arhivskog gradiva.

4.4 Jezik u gradivu

Gradivo je na hrvatskom jeziku, pisano latinicom.

4.5 Tvarne značajke

Gradivo je na papiru i u očuvanom stanju, ne sadrži oštećene spise.

4.6 Obavijesna pomagala

Sumarni inventar

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1 Mjesto čuvanja izvornika

Izvorni dokumenti stvaratelja čuvaju se u Državnom arhivu u Slavonskom Brodu kao fond: HR DASB 70.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1 Napomena arhivista

Sumarni inventar napisao Domagoj Zovak, inventarni popis napravila arhivska tehničarka Đurđica Jurišić.

6.2 Pravila i propisi

Sumarni inventar izrađen sukladno pravilima *Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva – ISAD (G), 2. izd. Zagreb, 2001.*

6.3 Nadnevak izrade opisa

Svibanj 2011.

INVENTARNI POPIS

Oznaka/signatura serije: HR-DASB-72/1

Naziv serije: Razno

Vrijeme nastanka gradiva u jedinici opisa: 1993.

Razina opisa: Serija

Količina gradiva: 1/5 kutije; 0,03 d/m

Broj teh. jedinice	Seriya	Naziv knjige	Godina	Količina
kut.br. 1	Razno	Zapsnik sa osnivačke skupštine Kluba intelektualaca Zapadne Slavonije	1993.	0,02
		Statut Kluba intelektualaca		
		Program rada za period do 31. 10. 1993.		
		Zahtjev za upis u registar društvenih organizacija i udruženja građana		
		Zaključci o ostvarivanju funkcije poljoprivrednih djelatnosti		
		Odluka o osnivanju Komisije za pitanja organizacije vlasti pravosuđa i uprave		
		Odluka o osnivanju Komisije za pitanja informiranja		
		Odluka o osnivanju Komisije za pitanja ostvarivanja ljudskih prava		
		Odluka o osnivanju Komisije za pitanja kulture, obrazovanja i sporta		
		Odluka o osnivanju Komisije za pitanja zdravstva i socijalne zaštite		